

21. YÜZYILDA EĞİTİMDE PROGRAM GELİŞTİRMEDE YÖNELİM, KAVRAM VE ANLAYIŞLAR

Ömer Faruk TUTKUN*

Yasemin AKSOYALP**

ÖZET

Bu çalışmada, 21. yüzyılın eğitim programlarında güncelleme, değiştirme ve yenileştirmeye yönelik öne çıkan eğilimler, kavramlar ve anlayışların neler olduğu ve bu olguların eğitimde program geliştirme çalışmalarına yansımalarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada derleme (tarama) yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada şu sonuçlara ulaşılmıştır:

1- 21. yüzyılda öne çıkan değerler ve sorunlar; artan kültürel ve dilsel çeşitlilik, uluslar arası diyalog, bilgiye çok hızlı ulaşma, sosyo-ekonomik eşitsizlik ve demokratik haklardan yararlanamamadır.

2- 21. Yüzyılda anlayış, eğitim programlarında, ülkelerin iç huzuru koruyarak ve kabul edilen rejim ile çatışmaya girmeden birlikte yaşamayı öğrenme boyutuna yer vermedir.

3- 21. yüzyılın eğitim programlarının hedefleri arasında çok ulusluluk -çok boyutlu yurttaşlık-dünya yurttaşlığı- kavramlarına ve küresel dünyanın bir yurttaşı olma konusuna yer verilmelidir.

4- 21. yüzyılda eğitim programını yenileme çalışmalarında temel anlayış, eğitim programının merkezîyetçilikten kurtulmasıdır.

5- 21. yüzyılda eğitim programları geliştirme süreçlerine, sadece üst düzey yetkilileri ve eğitim uzmanlarını değil, daha geniş -ebeveynler, aileler, işverenler, yerel ilgililer, dini ve toplum liderleri ve öğrenciler gibi- toplumsal kitlelerin de katılımına olanak veren katılımcı bir yaklaşım sergilenmelidir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim Programı, Program Geliştirme, 21. Yüzyıl Eğitim, Program.

CURRICULUM DEVELOPMENT IN 21st CENTURY: NEW TENDENCIES, CONCEPTS AND UNDERSTANDING

ABSTRACT

* Yrd. Doç. Dr. Sakarya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü.

** Öğr. Gör. Sakarya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi.

This study aims to identify prominent tendencies, concepts and understandings concerned with renovating, modifying and renewing the 21st century curriculum and it also aims to determine influences of these conceptualizations on studies of curriculum development in education. Compilation method based on literature review is used in this study. Results of this study are given below:

- 1- Prominent values and issues; increasing cultural and language varieties, international dialogue, rapid access to information, socio-economic inequality and inability to benefitting from democratic rights.
- 2- Understandings of the 21st century, the dimension of learning to live together protecting inner peace of the country without conflicting with the accepted regime should be placed in curriculums.
- 3- One of the aims of the 21st century curriculum should include concepts such as multinationalism-multidimensional citizenship-world citizenship and being a citizen of global world.
- 4- Fundamental recognition in studies renewing the 21st century curriculums is to get away from centralism.
- 5- In the process of the 21st century curriculum development, participatory approach should be displayed which allows not only high-level authorities and educationalists but also much wider range of social groups such as parents, families, employers, local pertinent people, spiritual, social leaders and students.

Key Words: Curriculum, Curriculum Development, 21st Century, Education, Program.

1. GİRİŞ

Tüm ülkelerde, eğitim sistemlerinde değişme ve yenileştirmenin nasıl olacağına ilişkin çalışmalar, 70 yılı aşkın süredir devam etmektedir. Geride bıraktığımız yüzyıldaki eğitim sistemlerindeki gelişmelere ve dünyadaki eğilimlere dayanarak, 21. yüzyılda eğitim sistemlerindeki yenileşme çalışmalarının odak noktası, ilköğretim ve ortaöğretimde eğitim programlarını yenileme, güncelleme ve değiştirerek geliştirme ve böylelikle ulusal eğitimi güçlendirme üzerine olduğu görülmektedir (IBE, 1998). Geleceğin toplumunun özelliği, kültürel ve anlayış bakımından farklılaşan ve giderek küreselleşen bir yaşam felsefesine sahip bir toplumdur (CSCENPA, 2007). Bu bağlamda, yeni yüz yılda gittikçe artan kültürel ve dilsel çeşitlilik, uluslararası diyalog, bilgiye çok hızlı ulaşma, sosyo-ekonomik eşitsizlik ve geniş kitlelerin demokratik haklardan yararlanamaması gibi değerler ve sorunlar öne çıkmaktadır. Eğitim, çocuk ve gençlerin bu sorunlarla baş edebilmesinde önemli ve kritik bir role sahiptir (Nieto, 2000). Bu nedenle eğitim programlarını yenileme,

güncelleştirme ve değiştirme çalışmaları, bütün ülkelerin yurttaşlarının yaşam niteliğini geliştirme ve sürdürülebilir kalkınmaları için önceliklidir.

2. 21. YÜZYILDA EĞİTİMİN İÇERİĞİ

20. yüzyılın sonlarında, gelişmiş, gelişmekte olan ve geri kalmış bütün ülkeler yurttaşlarını eğiterek, 21. yüzyılın yaşamına hazır hale getirmek ve uluslararası ve bölgesel düzeyde eğitimde başarıya ulaşmak için değişik ve etkili yollar bulmaya ilişkin arayışlar içerisine girmişlerdir. Bu arayışlar, üç noktada toplanmaktadır (IBE, 1998) : 1- İlköğretim ve ortaöğretim okulları, karmaşık ve çağdaş toplumların ihtiyaç ve taleplerini yeterince karşılamak için eğitim programlarını nasıl yeniden düzenleyebilirler? 2- Yetkililer ve eğitim programı düzenleyicileri, çocuklara ve gençlere verilen eğitimin içeriğine ilişkin bilginin çerçevesinin nasıl olacağını belirlemeleri?3- Ülkeler, istenilen sürdürülebilir kalkınma ve dünya barışı için nasıl bir eğitim verebilirler?

Collwill ve Gallagher (2007) 'a göre, günümüzde eğitimin ana amacı, 21. yüzyılın taleplerini karşılama yeterlikleri ile donanık birey yetiştirmedir. Bu çerçevede eğitim programı yeni kuşağın şunları yapabilir hale gelmesini sağlamalıdır (Collwill ve Gallagher, 2007) : 1- Başarmaktan ve öğrenmekten zevk alan, 2- Sağlıklı ve güven içerisinde yaşamla ilgili hedeflerini gerçekleştirmede özgüven sahibi olma, 3- Yaşadığı topluma artı değer katan sorumluluk sahibi yurttaş.

CSCENPA (2007) 'e göre, 21 yüzyılda ulusal düzeyde eğitimde program geliştirme çalışmaları, eğitim programı düzenleme politikaları ve uygulamaları için yeni ve gelişmiş anlayışlar oluşturmalı ve fırsatlar sağlamalı ve eğitim programını geleceğe hitap eden bir hale getirecek yönde olmalıdır. Bu çerçevede 21. yüzyılın eğitim programları şu boyutları içermelidir (CSCENPA, 2007) : 1- Program, zorunlu eğitim döneminde öğrencilere gelecekte kullanabilecekleri bilgi, beceri ve tutumları kazandırır nitelikte olmalıdır. 2- Ulusal program geliştirme çalışmaları, bir veya birden çok alanın ortaya koyduğu fiziksel, kişisel ve sosyal yeterliklerin geliştirmesine yönelik konuları ve kazanımlarını destekler nitelikte olmalıdır. 3- Sivil toplum hareketlerini ve katılımcı demokrasiyi güçlendirmeli 4- Kişisel gelişim ve aynı zamanda sosyal uyumu desteklemeli 5- Ekonomik zenginlik ve yaşanabilir çevre sağlanmasını desteklemeli 6- Öğrencileri küresel\dünya yurttaşlığı için hazırlamalıdır.

3. EĞİTİM PROGRAMLARI REFORMUNDA EĞİTİMSEL AMAÇLAR

21. yüzyılda program geliştirme alanındaki ana hedef, dünya çocuklarını ve gençlerini, küreselleşmeden kaynaklanan politik, ekonomik, sosyal ve

küresel değişikliklere hazırlamaya yöneliktir (IBE, 1998, s. 2). Bu ana hedef doğrultusunda IBE (1998, s. 3) 'e göre, 21. yüzyılda eğitim programlarını yenileme, güncelleştirme ve değiştirme çalışmalarında öne çıkan amaç ve eğilimler aşağıdaki boyutlarda toplanabilir: 1- Eğitimin en genel ve temel amacı, çocukların aynı zamanda bireysel gelişmeleri de dikkate alınarak, zihinsel, ruhsal, ahlaki, estetik, duygusal, fiziksel ve sosyal gelişimini bütüncül olarak oluşturmaktır. 2- Eğitimin ikinci temel amacı, öğrencileri ülkelerinin ekonomik ve sosyal gelişmelerinde, geleceğin iş gücü ve aktif rol alıcıları olarak hazırlamaktır. Bu amaçla ilişkili olarak, günümüzün hızla değişen teknolojik yeterliklerine sahip ve kültürel çeşitlilik gibi kavramlarıyla baş edilebilecek bireyler yetiştirmektir. 3- Bu amaçlara ek olarak, eğitimin temel amaçları arasında bilimsel, eleştirel düşünen ve problem çözme becerilerini geliştirme yer alır. 4- Eğitimin bir diğer temel amacı da, kalkınmada bilim ve teknolojiye uyum için gerekli beceri ve yeterliklerle donanmış bireyler yetiştirmedir.

4. 21. YÜZYILDA EĞİTİM PROGRAMIN BOYUTLARI

21. Yüzyıl eğitim programları geçmişin işlevsel ilkelerini içermeli ve geleceğin ihtiyaçlarını karşılar nitelikte olmalıdır Eğitimde değişim bitimsizdir. Bir diğer deyişle, eğitim başlangıcı ve sonu olan bir süreç değildir. Bu bağlamda 21. yüzyılda eğitim programlarının değişmesinin nedenleri şunlardır: 1- Gelişen teknolojinin yaşamın her alanında kullanımı, 2- Çoğulculuk anlayışının yaygınlaşması, 3- Bilim insanları tarafından eğitim programlarının yapılandırma ilkelere göre düzenlenmesinin vurgulanması (Polka ve Mattia, 2009).

Collwill ve Gallagher (2007) 'a göre de, eğitim programı çok boyutlu ve kapsamlı olmalıdır. Onlara göre, 21. yüzyılda bir eğitim programının boyutları şunlardır: 1- Genç kuşağa yaşam boyu öğrenme yeterliklerinin kazandırılması, 2- Genç kuşağın bireysel ihtiyaçlarının göz önünde bulundurulması, 3- Yurttaşlık bilinci geliştirme, 4- Kültürünü bilme ve geleceğe hazırlanmada öğrenciyi yeterli kılma. Bu aynı zamanda, ulusal ve kültürel kimliği kazandırma destek olacaktır.

UNESCO Uluslararası Eğitim Birimi (IBE, 1999, s. 3-4) ise, 21. yüzyılda eğitimde program geliştirmede temele alınacak boyutları şu şekilde sıralamaktadır:

- Giderek küreselleşen, hızla değişen, belirsizliklerin ortaya çıktığı, yarışmacı ve kolay ulaşılabilir ileri teknolojiler gibi olguların gerçekliğinde, kendi kendine yeten ve üretken yurttaşlar olma.
- Sürdürülebilir ulusal kalkınma için gerekli insan kaynaklarını sağlama.
- Bilim ve teknoloji eğitiminin güçlendirilmesi.

- Mesleki eğitimin yaygınlaştırılması ve niteliğinin arttırılması.
  - Öğrencilerin hoşgörülü, yaratıcı, girişimci ve yaşam boyu öğrenmeye yönelik yeterliklerini kazandırmak için sosyal ve kişisel gelişimine odaklı öğretim.
  - Doğal ve çevresel sorunlar, nüfus kontrolü, cinsiyet ayrımcılığı ve kültürler arası diyalog ve işbirliği.
  - Gelecek kuşağı bir yandan modern ve küresel yaşama hazırlarken aynı zamanda kaybolmakta olan kültürel değerlerin ve geleneklerin korunmasına karşı duyarlı olma.
  - Öğrencilerde dini ya da laiklik eğitimi ile değerlerin oluşturulması.
  - Yurttaşlara ulusal bütünlük ve beraberlik bilinci kazandırma.
  - Yurttaşlarda demokratik değerlere saygı ve hem küresel toplumda hem de içinde yaşadıkları toplumunun kültürel çeşitliliğine hoşgörü ve saygıyı geliştirme (IBE, 1999).
- CSCENPA (2007) 'ye göre ise 21. yüzyıl eğitim programları aşağıdaki boyutları dikkate almalı ve kapsamalıdır:
- Küreselleşen ekonomi.
  - Uluslararası piyasa: işverenler ve çalışanlar küresel bir anlayışa ve uluslararası yeterliklere sahip olmalıdır.
  - Küresel çevre sorunları. Örneğin, su ve enerji yetersizliği, küresel ısınma, salgın hastalıklar (AIDS, kuş gribi gibi).
    - Gelecekte küresel sorunların çözümü uluslararası işbirliğini zorunlu kılacaktır.
    - Yurttaşlar yerel-uluslararası çevre sorunları hakkında yeterli bilgi ve duyarlılık sahibi olmalıdır.
    - Bireyler, ülkelerindeki insanların ilgisini ve dikkatini küresel sorunların çözümüne yöneltmeye çabalamalıdır.
  - Yurttaşlar güvenli bir dünyada yaşamak için a- ulusal ve uluslar arası güvenlik sorunlarının farkında olma, b- diğer ülke yurttaşları ile işbirliği yapma ve c- uluslar arası güvensizlik ve çatışma doğuran faktörlerin farkında olmalıdır.
  - İstihdamın ulusallıktan çıkması, uluslar arası hale gelmesi: uluslararası göçün hızlanması, başka ülkelerde çalışma olanaklarının, çokuluslu çalışma ekiplerine duyulan ihtiyacın artması ve rağbet görmesi gibi nedenler 21. yüzyılın bireyinin şu yeterliklere sahip olmasını zorunlu kılacaktır:
    - Başka kültürlerin farkına varma.
    - Hoşgörü geliştirme, ikinci bir dil öğrenme ve karmaşık kişiler arası iletişim becerilerine sahip olma.
  - İyi bir iş sahibi olma ve refah içerisinde yaşamak için iyi bir ekonomi bilgisine sahip olma. Bunun için,
    - Problemleri tanımlayabilme becerisi

- Değişik uzmanlık alanlarında oluşturulmuş ekiplerle birlikte çalışabilme
- Karmaşık ve çok boyutlu görevleri yerine getirme,
- Düşünceleri ve fikirleri özgün şekilde sentezleme\bütünleştirme,
- Sivil toplum hareketlerini ve katılımcı demokrasiyi güçlendirme.
- Kişisel gelişim ve aynı zamanda sosyal uyumu destekleme.
- Ekonomik zenginlik ve yaşanabilir çevre sağlanmasını destekleme.
- Öğrencileri küresel\dünya yurttaşlığı için hazırlama (CSCENPA, 2007).

5. ÇOK ULUSLU YURTTAŞLIK

21. yüzyılda yurttaşlık eğitimi kavramı, çok kültürlü yurttaşlık kavramı şeklinde ifade edilmektedir. Çok kültürlü yurttaşlık kavramı, etnik kültürüyle birlikte ulusal kültürünü yaşayabilmek demektir. 21 yüzyılın insanına bunun için bilgi, tutum ve beceriler kazandırılmalıdır (Banks, 2001; Banks, 2008). Tüm ülkelerde eğitim programları hem ulusal hem de uluslararası boyut dikkate alınarak hazırlanmalarına rağmen, ulusal boyutun etkisi daha baskındır. Ancak yeni yüzyılda eğitim programlarının çok ulusluluk boyutuna da sahip olması gerekliliği fark edilmiştir. 21. Yüzyılın eğitim programlarının hedefleri arasında yer alacak çok ulusluluk kavramının anlamı “çok boyutlu yurttaşlık-dünya yurttaşlığı” şeklinde ifade edilebilir. Çok ulusluluk kavramının alt boyutları şu şekilde sıralanabilir: 1- Gelecek 25 yılda insanlığın karşılaşabileceği küresel ve çok bileşenli sorunlar. 2- Bu sorunlarla baş edebilecek nitelikte insan yetiştirme ihtiyacı. 3- Bu tür insanı yetiştirmeye yönelik gerekli eğitim programı hazırlama (Parker, Ninomiya ve Cogan 1999).

Ancak, günümüz dünyasında bu ilkelere dönük bir eğitim programı hazırlamanın bazı zorlukları vardır. Bunlar: 1- Hızlı ve çok bileşenli sosyal değişimler, eğitim programı geliştirme çalışmalarının sürekli olmasını gerektirir. 2- Bu değişikliklerin türü ve yönünün ne olacağına ilişkin doğru tahminlerde bulunmak hiçbir zaman mümkün değildir (önceden belirlenen programın bu değişiklikleri karşılamada hep geride kalacaktır. Çünkü değişikliklerin hızı ve boyutları çok fazladır). 3- Toplumlardaki değer çatışmaları, eğitim programın hep tartışmalı kılar. Dünyadaki eğitimciler, yukarıda sözü edilen zorluklarla etkili bir şekilde baş edebilmek için, eğitim programlarında sosyal ihtiyaçları karşılayacak düzenlemeler yapmaya yönelmişlerdir (Parker ve diğerleri, 1999).

Çok ulusluluk eğitim programının iki temel uygulama boyutu vardır:

1- Birincisi, dünya insanların etkisi altında kaldığı çok bileşenli konular, eğitim programının çekirdek sorunudur. Bu bağlamda, insanlığın gelecekte karşılaşılabileceği sorunlar şu şekilde sıralanabilir:

- Ülkelerin kendi içinde ve tüm dünyada eşitlik ve sosyal adalet nasıl sağlanabilir?
- Her türlü bilgiye ulaşmanın gittikçe kolaylaştığı bilgi çağında, özel yaşama ait bilgilere ulaşma nasıl engellenecektir.
- İnsan ihtiyaçlarını karşılarken aynı zamanda doğal çevreyi nasıl koruyabiliriz.
- Nüfus artışı, genetiği değiştirilmiş canlı ve ürünler ve yoksul çocuklar sorunları ile nasıl baş edebiliriz.
- Kendi kültürümüze saygı ile birlikte küresel kültüre de saygıyı nasıl geliştirebiliriz.
- Bu sorunların çözümüne yönelik politika ve eylem planları oluştururken adil dağılım nasıl sağlanabilir. (Parker ve diğerleri, 1999).

2-İkinci boyut ise, yukarıdaki konuları içeren çok uluslu eğitim programının uygulamaya geçirilmesidir. Öncelikle, yukarıdaki konular ilk ve ortaöğretimde derslerin bir parçası olmalıdır. Böylelikle öğrenciler, bu sorunlara ilişkin farkındalık kazanırlar ve tutum geliştirirler. Bir diğer aşamada, sadece bu konuları içeren dersler ve yaşantılar yoluyla öğrenciler deneyim kazanırlar (Parker ve diğerleri, 1999).

Çok uluslu eğitim programı, uluslar arası ilişkileri içeren bir program değildir. Çok uluslu eğitim programı, bütün dünya uluslarını ilgilendiren özellikteki şu altı tema üzerine temellenmiştir: a- eşitlik ve sosyal adalet, b- bilgiye kolay erişim nedeniyle özel hayatın gizliliğinin korunmasının güçlüğü c- çevresel sorunlar ve insanlığın refahı, d- nüfus artışı ve çocukların korunması, e- evrenselleşme ve yereli koruma, f- gücün adil dağılımı. Bu konuları içeren programın uygulamada başarısını engelleme olasılığı olan iki neden vardır: 1- Okullarda öğrencileri eğitmede hangi yöntemlerin kullanılacağına ilişkin bir ortak görüşün olmaması. 2- Psikoloğlara göre bu konular sorunlu-çatışmalı-herkes tarafından aynı tanım üzerinde birleşme olmayan- konulardır. Bu nedenle bilim insanları ve yurttaşlar bu sorunları kendi başlarına tanımlama, anlama ve çözüm üretmede yetersiz kalmaktadırlar. Örneğin, çevre sorunları gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelere farklı algılanmaktadır (Parker ve diğerleri, 1999).

6- EĞİTİMDE PROGRAM GELİŞTİRMEDE İYİLEŞTİRME

20. yüzyılın sonlarında, dünyada, eğitim programlarının “açık, dinamik, esnek ve kültürlerarası” bir yapıya sahip olması gerektiği anlayışı fark edilmiştir. Ancak, bütün ülkelerin okullarında bu amaca istenilen düzeyde ulaşmak çok zordur. Bu zorluğun üstesinde gelmek için,

program geliştirme çalışmalarında bölgesel farklılıkların yanı sıra, sosyal, kültürel ve etnik farklılıklar göz önünde bulundurularak, ulusal bir eğitim programının yerel ve bölgesel uyarlamaları yapılmalıdır. Bu nedenle, eğitimde program geliştirme çalışmalarında, eğitim programının merkezîyetçilikten kurtulması anlayışı, eğitim programını yenileme çalışmalarının ayrılmaz bir parçası olmalıdır (IBE, 1998, s. 4).

Eğitim program geliştirme süreçlerine katılımcı bir yaklaşım, sadece üst düzey yetkilileri ve eğitim uzmanlarını değil, ebeveynler, aileler, işverenler, dini liderler ve öğrenciler gibi daha geniş toplumsal kitlelerin katılımına da olanak verir. Program geliştirmede bu tür sistematik yaklaşımlar, geniş kitlelerin program geliştirme çalışmalarının farklı aşamalarına katılımına olanak verir (IBE, 1998, s. 4).

Program geliştirme çalışmalarında yerel ve politik baskılar, dikkatlice planlama yapılmadan kararlar alınmasına neden olabilir. Bu tür baskılara ek olarak, çevre ve nüfus sorunları ya da kadınların eğitimi gibi küresel sorunlara yönelik uluslararası tartışmalar da program geliştirmeyi etkiler. Bu etki, eğitim programının verimliliğini düşürür ve öğretmenlerin işini zorlaştırır. Bu tür durumlarla karşılaşıldığında, sürmekte olan eğitim programının bu yeni sorunlarla ilişkiliği ve bu tür isteklerin eğitim programına nasıl katılabileceği konusu üzerinde durulmalıdır. Çünkü program geliştirme sürecine pek çok yenilik eklenmek istenirse, başarıya ulaşamaz (IBE, 1998, s. 4). Bu nedenle, eğitim programını yeniden düzenleme ya da belirli değişikliklerin eklenmesi düşünüldüğünde, var olan mevcut olanaklarımız ve kaynaklarımızın amacımıza hizmet etme yeterliliğinin dikkate alınması gerekir. Böylelikle, beklenen ile gerçek arasındaki mesafe azaltılmış olur (IBE, 1998, s. 4-5).

İngiltere’de 21 yüzyıla uygun bir eğitim programının eğitim program doğası ve şeklinin nasıl olacağına ilişkin fikir almak amacıyla, değişik uygulamalar yapılmıştır. Bunlardan uygulamalardan biri, dünyada tanınmış uzmanları konferans ve seminerler yoluyla bir araya getirilmiştir. Bir diğeri de, öğretmen ve öğretim hizmeti alan (ebeveynler, iş dünyası, okul yönetimi gibi) kesimlerin görüşleri alınmıştır. Bir başka uygulamada, bir survey araştırması yoluyla öğretmenlerin görüşleri ve öğrenci deneyimlerine dayalı, 21. yüzyılda bir eğitim programında olması gereken öngörüler belirlenmiştir. Bu uygulamalar sonrası 21. yüzyılda program geliştirmenin boyutları şunlardır: 1- Değişik kesimlerin görüş ve isteklerine yer verme, 2- Genç kuşağın gelecekte karşılaşılabilecek sorunlarla baş etmeye ilişkin yeterliklere yer verme. 3- Öğretmenlerin, öğrenme-öğretme süreçlerinde kullanacağı metotları kendilerinin belirlemesi, 4- Sürdürülebilir ve etkili olması için

değişikliklerin yaygınlaştırılması ve uygulamaya geçirilmesi (Collwill ve Gallagher, 2007).

Eğer, eğitim programları yenileme, güncelleme ve değiştirme çalışmalarında geniş katımlı ve her kesimden görüşler alınarak amaçlar belirlenirse, 21. yüzyılın eğitim programı eşitlik, sosyal adalet, üretkenlik ve yüksek niteliklilik öğelerini sunarak, küresel dünyanın ihtiyaçlarını fark edebilecek ve karşılayabilecek yeterlikte bireyler yetiştirebilir (CSCENPA, 2007).

7- PROGRAM GELİŞTİRMEDE OKUL VE ÖĞRETMEN

Günümüzde, merkeziyetçi eğitimden uzaklaşma yaklaşımları yaygınlaştıkça, okul temelli program geliştirme anlayışı öne çıkmaktadır. Tüm düzeylerdeki okullarda, okul temelli program geliştirme anlayışı yaygınlaştıkça, öğretmenlerin program geliştirmeye yönelik ilgileri artacaktır. Eğitim programı genel bir çerçeve vermeli fakat öğretmenlerin kendi yaklaşımlarını belirlemede onlara seçenekler sunmalıdır (IBE, 1998, s. 5; Collwill, ve Carmel, 2007).

Öğretmenlere eğitim programının uygulayıcıları olarak bakılır. Ancak, programın etkililiği için, öğretmenleri eğitim programının yenilenmesi ve değiştirilmesi çalışmalarına etkili olarak katılmaları sağlanmalıdır (IBE, 1999, s. 3). Eğitim programlarının uygulayıcılarından biri olarak öğretmenler, programı değiştirme çalışmalarının başarıya ulaşmasında can alıcı bir öneme sahiptir. Bu nedenle, 21. yüzyıla ve değişikliklerine öğretmenlerin hazırlanması gereklidir. Çünkü öğretmenler değişikliklerin ilk etkilediği kişilerdir. Eğitim programını yenileme çalışmalarında öğretmenlerin etkili ve gönüllü olarak sürece katılmaları için nitelikli öğretmen eğitimi temeldir. Öğretmenlerin hizmet öncesi ve hizmet içi yetiştirme programları nitelikli olmalıdır. Öğretmenlerin, hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimleri, program geliştirme süreçlerinin ayrılmaz bir parçası olmalıdır. Bu nedenle, öğretmen eğitimi sürekli olmalıdır (IBE, 1998, s. 5).

Öğretmen eğitiminde reform çalışmalarının boyutları toplumsal katılım, öğrenci, ebeveyn ve öğretmen adaylarının istekleri, yaşanılan kültürle gelişme ve okulların saygınlığını artırma olarak ifade edilmektedir. Bu boyutların yanı sıra, öğretim becerileri, mesleki ilgi ve sorumluluk çerçevesinde eğitim program, öğretim ve ölçme-değerlendirme konusunda öğretmenlerin yeterliklerini artırmadır (Hamilton ve Pinnegar, 2000). Öğretmen eğitiminin bir boyutu da öğretmene çok kültürlü bir bakış açısı kazandırma olmalıdır. Çok kültürlü eğitimin merkezinde ise eşitlik ve sosyal adalet yer almalıdır (Nieto, 2000).

8- SONUÇ VE TARTIŞMA

Geride bıraktığımız 20. yüzyıldaki eğitim sistemlerindeki gelişmelere ve dünyadaki eğilimlere dayanarak, 21. yüzyılda eğitim sistemlerindeki yenileşme çalışmalarının odak noktasının, ilköğretim ve ortaöğretimde eğitim programlarını yenileme, güncelleme ve değiştirerek geliştirme ve böylelikle ulusal eğitimi güçlendirme üzerine olduğu görülmektedir. 21. yüzyıl toplumunun özelliği, kültür, inanç, anlayış bakımından farklılaşan ve giderek küreselleşen bir yaşam felsefesine sahip bir toplum olmasına yöneliktir. 21. yüzyılda gittikçe artan kültürel ve dilsel çeşitlilik, uluslar arası diyalog, demokratikleşme, ötekinin yaşam biçimini kabullenme, bilgiye çok hızlı ulaşma, sosyo-ekonomik eşitsizlik ve geniş kitlelerin demokratik haklardan yararlanamaması gibi değerler ve sorunlar öne çıkmaktadır. Tüm çağlarda olduğu gibi, günümüzde de eğitim, bireylerin bu sorunlarla baş edebilmesinde önemli ve kritik bir role sahiptir. Bu nedenle, eğitim programlarını yenileme, güncelleştirme ve değiştirme çalışmaları, bütün ülkelerin yurttaşlarının yaşam niteliğini geliştirme ve sürdürülebilir kalkınmaları için öncelikli olmak zorundadır.

Bu doğrultuda, 21. yüzyılda eğitim program geliştirme çalışmalarında şu eğilimlerin öne çıktığı söylenebilir (IBE, 1998, s. 7; Collwill ve Gallagher, 2007; Nieto, 2000; Banks, 2001; Banks, 2008) : (1) Eğitim programı yenileme, güncelleştirme ve değiştirme çalışmalarının planlaması ve düzenlemesi bir bütün olarak ele alınırsa, uygulanabilir eğitim programı geliştirme hedefleri ve planları belirlenebilir. (2) Eğitim programı uygulamasında yeni öğretim stratejileri ve yöntemleri kullanılmalıdır. (3) Eğitim süreçlerinde öğrencilerin aktif olarak katılımı artırılmalıdır. (4) Programda yer alan derslerin birbirleriyle ilişkileri kurulmalıdır. (5) Eğitim programının uygulamadaki başarısı için, sosyo-ekonomik düzey, öğrencilerin seviyeleri, mevcut araç-gereçler, teknolojik donanım, bütçe, ailelerin tutumu, kamuoyunun desteği ve benzeri gibi etkenler iyileştirilmelidir. (6) Program geliştirme süreçlerine bütün ilgililerin yeterli ve etkili katılımının sağlanmasıdır. (7) Yerel ilgililerden yeterince destek alınmalı ve katılımları sağlanmalıdır. (8) Program geliştirme sürecine öğretmenin katılımı sağlanmalı ve rolü artırılmalıdır. (10) Gelişmelere açık ve esnek bir program oluşturmalıdır. Öğretmenlerin, öğrencilerinin şimdiki ve gelecekteki ihtiyaçlarına etkili bir şekilde cevap vermesini sağlamalıdır. (11) Program geliştirmenin (a) Bir işe hazırlama ve (b) Bir sonraki eğitime hazırlama olmak üzere iki boyutu olmalıdır. (12) Öğrencilerin akademik ve akademik olmayan kazanımlarını temel alarak objektif bir değerlendirmenin yapılmalıdır. (13) Küresel dünyanın bir yurttaşı olma konusuna eğitim programlarında yer verilmelidir. (14)

Eğitim programları yenileme çalışmaları sürekli ve değişen koşullara hızla ayak uydurmalıdır.

z olarak, tüm ülkeler eğitim sistemlerini ve programlarını yeniçağın gerekleri doğrultusunda yenilemek zorundadır. Ancak, bu yenileme gelişmemiş ve gelişmekte olan ülkeler eğitim sistemlerindeki pek çok sorunu çözme ile uğraşırken, söz konusu yenileme, değiştirme-geliştirme çalışmalarını yapabilecekler midir? sorusu yanıtız kalmaktadır.

KAYNAKLAR

- Banks, A. J. (2001). Citizenship Education and Diversity: Implications for Teacher Education. *Journal of Teacher Education*, 52, 1, 5-16.
- Banks, A. J. (2008). Diversity, Group Identify, and Citizenship Education in a Global Age. *Educational Researcher*, 37, 3, 129-139.
- Collwill, J. ve Gallagher, C. (2007). Developing a Curriculum for the Twenty-First Century: The Experiences of England and Northern Ireland. *Prospects*, 37, 411-425.
- CSCENPA-Curriculum Standing Committee of National Education Professional Associations. (2007). *Developing a Twenty-first Century School Curriculum for all Australian Students*. http://www.arteducation.org.au/news/CSCNEPA_2. 27 Aralık 2009'da indirildi.
- IBE-International Bureau of Education. (1998). Curriculum Development. *Educational Innovation and Information*, 97.
- IBE-International Bureau of Education. (1999). South and South-East Asia Course on Curriculum Development. *Educational Innovation and Information*, 99.
- Hamilton, M. L. ve Pinnegar, S. (2000). On the Threshold of a New Century: Trustworthiness, Integrity, and Self-Study in the Teacher Education. *Journal of Teacher Education*, 51, 3, 234-240.
- Nieto, S. (2000). "Placing Equity Front and Center: Some Thoughts on Transforming Teacher Education on a New Century. *Journal of Teacher Education*, 51, 3,180-187.
- Parker, W. C., Ninomiya, A. ve Cogan, J. (1999). Educating World Citizens: Toward Multinational Curriculum Development. *American Educational Research Journal*, 36, 2, 117-145.
- Polka, W. S. ve Mattia, P. R. (2009). *Curriculum Planning in the Twenty-First Century: Managing Technology, Diversity, and Constructivism to Create Appropriate Learning Environments for All Students*. http://www.icte.org/T01_Library/T01. 16 Aralık 2009'da indirildi.

CURRICULUM DEVELOPMENT IN 21st CENTURY: NEW TENDENCIES, CONCEPTS AND UNDERSTANDING

Ömer Faruk TUTKUN

Yasemin AKSOYALP

EXTENDED ABSTRACT

Studies concerning change and renovation in educational systems have been continuing across all countries for over 70 years. Based on developments in the educational systems and world-wide tendencies in the past century, it is observed that the focus of renewing studies in the 21st century educational systems is to reinforce the national education by renovating, modernizing and developing primary and secondary schools' curriculums (IBE, 1998). In the late 21st century, by means of educating their citizens, all developed, developing and underdeveloped countries has been in search of various and influential ways to prepare them for the 21st century life and obtain success in education at national and regional levels. These efforts are gathered around three issues (IBE, 1998) :

1- How can primary and secondary schools reorganize their curriculums to sufficiently meet the needs and demands of sophisticated and modern societies? 2- How is the framework of information regarding the educational content which is transmitted to children and youngsters determined by authorities and curriculum developers? And 3- How can countries conduct education for desired sustainable improvement and world peace?

In this context, the major aim in the field of program development in the 21st century is to train children and youngsters across the world for political, economic, social and global changes (IBE, 1998, p. 2). In the late 20st century, it was realized that curriculums all over the world need to have an "explicit, dynamic, flexible and intercultural" structure. However, it is difficult to accomplish this aim with a desired rate of success in the schools of all countries. Besides regional differences, social, cultural and ethnic variations should be considered in modifying a national educational program at local and regional aspects. For this reason, decentralized viewpoint should be an indispensable component of renewing educational program in curriculum development studies (IBE, 1998, p. 4). Participatory approach to curriculum development processes allows not only the inclusion of high-level authorities and education specialists but also the inclusion of wider parts of societies such as parents, families, leaders of religion and students.

It has been realized in the new century that curriculums should involve multi-cultural dimension. The meaning of multiculturalism concept which is going to take its place among the aims of the 21st century curriculum can be expressed as "multidimensional citizenship-world citizenship". Sub-categories of multinationalism concept can be listed as follows: 1-Global and multi-dimensional problems which humanity can encounter in the next 25 years. 2- The need for training qualified people who can deal with these problems. 3- Arranging

necessary curriculum oriented towards training such type of person (Parker, Ninomiya and Cogan 1999).

Nonetheless, there are some obstacles in preparing curriculum based on these fundamentals. These are: 1- Rapid and multi-varied social changes require the fact that curriculum development studies should be continuous. This process is endless. 2- It is not possible to predict the type and direction of these changes (already-made curriculum always falls short of meeting such alterations because momentum and dimensions of change is huge). 3- Value conflicts in societies always render curriculum controversial. Educationalists in the world have tended towards designing curriculums which meet the social need in order to cope with the difficulties mentioned above effectively (Parker et. al, 1999).

When decentralized approaches become widespread today, school-based curriculum development becomes more prominent. Teachers' interests in curriculum development will increase as school-based curriculum development approach gets more common in all levels of schools. Curriculum should present a general overview, but it should also provide opportunities for teachers in determining their approaches (IBE, 1998, p. 5; Collwill and Carmel, 2007).

This study aims to reveal foremost tendencies, concepts and understandings about modernization, alteration and renovation in the 21st century curriculums and designate the effects of these phenomena on curriculum development studies. Descriptive research method based on literature review was used in this study. Elicited data were analyzed in accordance with the research problem and concepts, definitions and results were reached. Findings of the research were given below:

- 1- The focal point of renovation in the 21st century educational systems is direct towards empowering the national education by renovating, modernizing and developing primary and secondary schools' curriculums.
- 2- Prevailing values and issues in the 21st century; increasing cultural and linguistic varieties, international dialogue, instant access to information, socio-economic inequity and being deprived of democratic rights.
- 3- At the turn of the 21st century, by means of educating their citizens, all developed, developing and underdeveloped countries has been in search of various and influential ways to prepare them for the 21st century life and obtain success in education at national and regional levels.
- 4- Essential understanding in renewing curriculums is their decentralization.
- 5- Participatory approach to curriculum development processes in the 21st century which allows not only the inclusion of high-level authorities and education specialists but also the inclusion of wider parts of societies such as parents, families, employers, interested people in the local area, leaders of religion and society and students should be demonstrated.
- 6- Teachers should be prepared for the 21st century and its changes with an education that involves issues such as social inclusion, demands of students and

parents, not conflicting with the living culture, increasing the respect of schools and having a multi-cultural point of view. Because teachers have crucial role for curriculum development studies to be successful.

7- Considering changing understandings and definite pluralist and multi-cultural structures of societies, pluralistic issues and approaches which are more democratic, decentralized, allows all cultural representatives' needs and their participation should be given prominence. In order to maintain this view, school-based curriculum development need to be in the forefront.

8- Multinationalism – multidimensional citizenship, world citizenship – concepts and the issue of being a citizen of global world should be given a place among the aims of the 21st century curriculums.

9- In the 21st century curriculum development research, (a) Training the individual for a job and (b) Preparing him/her for the next stage of education become prevalent.

10- The 21st century curriculum should consist of both beneficial approaches, issues and fundamentals of the past and it should also be qualified to meet the future needs. These needs are as follows: 1- Individual needs: being prepared for the future, believing in acting together, strong determination, creativity and being interested in problems. 2- Professional needs: effective communication skill in constructing action plans for solving future problems, having the competence, asking for help, possessing the feature of leadership for sustaining improvement, making use of opportunities and efficient time management.

11- The following matters which equip the young generation with such competencies should be included in the 21st century curriculum: (a) Taking pleasure in achieving and learning, (b) Having self-confidence in accomplishing goals about life in a healthy and secure way and (c) Being a responsible citizen who contributes to the society he/she lives.

12- Curriculum development should be perceived as an endless process for renovating educational systems and high-quality societal development.